

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ג' אדר תשע"ח | דף היומי בבלי: עבודה זרה לד.
דף היומי בהלכה: מסעיף כ"ג עד סעיף כ"ה. | לוח יומי מקוצר: עמוד פ"א סימן ש"א.
מוסר: קונטרס תפארת אדם מתחילת הפתיחה עד אות ב' "פאות הזקן".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ג משנה יג 'סייג לחכמה שתיקה' עד משנה טז 'וכל הרוצה'.

הדף היומי בהלכה

האם מותר לצאת בשבת לרשות הרבים עם 'רסן' ליישור שיניים?

ויש אומרים שכיון שאין התועלת הרפואית מיידי, ואין תועלת משמעותית בכך שהתקנים יהיו בפיו בהיותו ברשות הרבים - אסור לצאת עמהם לרשות הרבים. והתקן המורכב מ'קוביות' מתכת הדבוקות לשיניים - לכל הדעות מותר לצאת עמו.

[שו"ע שא, כז, ומשנ"ב פו; ביאורים ומוספים, 68]

כפי שלמדנו, תחבושת הספוגה במשחה ומונחת על גבי פצע - כיון שיש בה רפואה לגוף, מותר לצאת עמה בשבת לרשות הרבים. וטעם הדבר, משום שכל דבר של רפואה נחשב כבגד וכתכשיט. ויש אומרים, שבדומה לכך מותר לצאת לרשות הרבים כשבפיו קְתָקְנִים ליישור שיניים - 'רסן' או 'פלטת' ('שומר מצב') - ואף אם אינם מונחים בפיו במשך כל היום.

הדף היומי בהלכה

האם מותר לצאת בשבת לרשות הרבים עם תווית של מכבסה?

ותווית של מכבסה המוצמדת היטב לבגד - אם אינו מקפיד להסירה, וכגון שמוצמדת לבגד במקום נסתר או שולי, מותר לצאת עמה לרשות הרבים; אך אם מקפיד להסירה, וכגון שמוצמדת במקום גלוי ופוגמת בנוי הבגד, אלא ששכח לעשות זאת בערב שבת, אסור לצאת עמה.

[ביאורים ומוספים דרשו שא, 61 ו-67]

תווית של שם יצרן, או של הוראות כביסה, התפורה לבגד, וכן תווית של אישור מעבדה לבדיקת שטח המוצמדת היטב לבגד, אשר אין בדעתו להסירן - מותר לצאת עמהן בשבת לרשות הרבים, משום שהן טפלות לבגד. אולם, תווית של מחיר שנתרה מוצמדת לבגד, אינה בטלה לבגד, כיון שמקפידים להסירה, ואסור לצאת עמה.

הדף היומי בהלכה

עם איזה כובע גשם ניתן לצאת בשבת לרשות הרבים?

ויש שכתבו שבדבר שאין צורך דווקא בחיבור של תפירה, ואף חיבור על ידי לולאות, או רוכסן, נחשב כחיבור לענן זה. ודבר שדרכו להיות מחובר לבגד, ואין לו חשיבות כלל מצד עצמו, כך שאין חשש שיטלטלוהו אילו יפול, וכן אין חשש שיסירוהו ברשות הרבים - מותר לצאת עמו אף כשאינו מחובר כראוי.

[שו"ע שא, כג, משנ"ב עט-פד, וביה"ל ד"ה שדרכו; ביאורים ומוספים דרשו, 63]

דבר המחובר לבגד, אך אין דרכו להיות מחובר לבגד, ואין בו תועלת ללבישת הבגד, אסור לצאת עמו בשבת לרשות הרבים. אולם, דבר שדרכו להיות מחובר לבגד, אף אם אין בו תועלת ללבישת הבגד, אלא תועלת אחרת, וכגון כיסים, וכובע גשם - אף כשלא משתמשים בו - מותר לצאת עמו לרשות הרבים; ובתנאי שהיו מחוברים היטב, באופן שאין חשש שיפלו.

”עברתי ליד בית הכנסת”, הסביר צמח לאשתו, ”ושמעתי שאוחזים בחזרת הש”ץ. הרב היה שליח ציבור, אבל מחמת פיקוח נפש הוא הפסיק לכבודי באמצע התפילה ודחק בי: ‘עם, צמח!’...”

אחרי חצות, ורובו של יום ככולו. איך האלט שוין נישט אויס, אני חייב לשתות: “נבהלה אשתו ומחאה: ‘מה לך, צמח. תשעה באב היום!’ זה פיקוח נפש; נאק, אפילו הרב יתיר, אין ספק בדברי ‘אולי, באמת. הוא נראה חיוור...’ לך ותשאל אותו, אמרה. לב של אבן... לשלוח חולה מסוכן לקצה השני של העיירה כדי לשאול בדיני נפשות... בפירוש שנינו שבהלכות אלו ‘הזריז הרי זה משובח, והנשאל מגונה (מדוע לא למד) והשואל הרי זה שופך דמים’ (ירושלמי יומא פ”ח ה”ה).

”הלך, ומיד חזר. ‘אמרת לך, נהם, ומלא גרונו מים.

”תמהה: ‘כבר הגעת לבית הרב, ונכנסת, ושאלת, וענה, וחזרת?’

”חסכתי דרך, הסביר לה. ‘עברתי ליד בית הכנסת, ושמעתי שמתפללים מנחה, והרב שליח ציבור, ואוחזים בחזרת התפילה. אבל פיקוח נפש הוא, והרב הפסיק לכבודי באמצע התפילה ודחק בי: ‘עם, תאכל, צמח!’.

”ודאי, הרב אחז בברכת ‘את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח’, אבל צמח קלט מה שרצה לקלוט. ‘עם צמח; ומה למלא אחר ההוראה!

”כך המן” - סיים הגר”י גלינסקי - ‘את מה שהוא רצה לראות, ראה!’ (ע”פ להתעדן באהבתך)

ומחודש לחודש שנים עשר הוא חודש אדר (אסתר ג, ז).

בגמרא (מגילה יג): נאמר, שכאשר נפל הפור על שבעה באדר, שמח המן שמחה גדולה, כיוון שזה היום שמת בו משה רבנו ע”ה, אך לא ידע שביום הזה גם נולד משה רבנו.

הקשה הגר”י גלינסקי זצ”ל: איך ידע המן ששבעה באדר הוא היום שמת בו משה? - רש”י בגמרא שם מביא חשבון ארוך ומורכב שיוצא מפסוק אחד בספר דברים ושני פסוקים בספר יהושע, שמשלושתם יחד עולה ששמה רבנו נפטר בז’ אדר. אז את כל החשבון הזה המן ידע לעשות, ואילו את הפסוק המפורש בספר דברים - “בן מאה ועשרים שנה אנוכי היום”, שממנו יודעים ששמה גם נולד ביום שנפטר - רק את הפסוק הזה הוא לא ידע!

”אלא מאי” - הסביר הגר”י זצ”ל במתק לשונו - “ודאי ידוע לכם המעשה בצמח - לא?! ובכן, יהודי ושמו צמח, בעל גוף ולא כל כך בעל נפש... התענה כל כך בישיבה על השרפרף בתשעה באב, ועוד יותר במלמול הקינות בהן לא הבין מילה; אח”כ השתרך עם כל בני העיירה לבית העלמין כנהוג, ורגליו היחפות ניגפות באבני הדרך והשמש קופחת מעל. אבל וחפוי ראש נדחף אל ביתו והודיע: ‘זהו, התענית דיי על החורבן, קרא עלי מועד לשבור בחורי. כבר

פניני הפרשה

הנהג דרש 30 ש”ח אולם הגר”א גניחובסקי ידע שהמחיר הוא 20 ש”ח בלבד. הוא שילם לנהג כפי שדרש והוסיף: “דע שנהגים אחרים לוקחים עשרים ש”ח, אבל לנהג מיוחד כמוך מגיע שלושים...”

מגיע לו שלושים ש”ח”... וכשנזדמן לרבי אברהם לראות שני ילדים המכים זה את זה, היה ניגש אליהם ואומר בזו הלשון: “אתם יכולים להרביץ, ובכל הכוח, בלי רחם - אבל כל אחד לעצמו, ולא לחברו”... אמרה שהיתה מפיגה מיד את המתח ומוותרת בת צחוק על השפתיים.

ומעשה בבחור מתלמידי הישיבה ששימש כש”ץ והיה מתחיל את הברכה בחזרת הש”ץ לפני שכלתה אמירת האמן מפי רוב העונים על הברכה הקודמת. ניגש אליו רבי אברהם ואמר לו בזו הלשון: “אתה מתפלל כל כך יפה, אבל אינני מספיק ליהנות מהברכה וכבר אתם מתחילים ברכה אחרת. כדאי להמתין קצת שנענה ‘אמן’ ותהיה לנו הנאה מהברכה שבירכתם כל כך יפה, ורק אח”כ תמשיכו לברכה הבאה.”

(איש לרעהו, ע”פ ‘אגן הסהר’)

פתית למאור (שמות כז כ)

כתית למאור, ולא כתית למנחות (רש”י). מובא בשם רבי האדמו”ר רבי יחיאל מאלכסנדר: “כתית” - כאשר אדם מוכיח את זולתו ומבקש לכתת את לבו, יכוון את התוכחה “למאור” - כדי להורות ולהאיר לפניו את הדרך הישרה, ולא למנחות” - אבל לא כדי להנחיתו ולהשפילו.

חד בדרא היה הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ”ל בצורת התוכחה שהוכיח את זולתו, אשר לא זו בלבד שהוכיח בנעימות באופן שיתקבלו הדברים אלא אף השאיר הרגשה טובה והנאה למקבל התוכחה, וכדוגמאות שלפנינו.

פעם נסע רבי אברהם במונית, והנהג דרש בתחילת הדרך שרוצה שלושים ש”ח על הנסיעה. רבי אברהם ידע שעל נסיעה זו לא גובים יותר מעשרים ש”ח. כאשר נתן לו בסיום הנסיעה את התשלום, הוסיף בזו הלשון: “דע לך שנסיעה כזו אצל נהג מונית אחר שווה עשרים ש”ח, אבל נהג מיוחד כמוך

עניינא דיומא - ט”ו בשבט

מתי מרבים בשמחה - משנכנס אדר עד שיצא? או רק עד פורים

שהובאו דעות חולקות לעניין חודש אב], וכן משמע מן הנאמר במגילת אסתר “והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה. וכן כתב מרן החתם סופר (הגהות על השו”ע סי’ תקנא ס”ק ב). (משנ”ב סימן תרפו ס”ק ח, ביאורים ומוספים 26)

”משנכנס אדר מרבים בשמחה” - עד מתי מרבים, עד פורים או כל החודש? באשל אברהם (בוטשאטש ס”ב) כתב, שהכוונה היא שיש להרבות בשמחה כל החודש, וכמו בחודש אב שממעטין בשמחה, שכתבו הפוסקים שהכוונה היא בכל החודש עד אלול כמבואר גם במשנ”ב (סימן תקנא ס”ק ב), והרי מיידה טובה מרובה ממיידת פורענות [אכן ראה שם בביאורים ומוספים מהדורת דרשו,

סיג להכמה שתיקה (אבות ג יג)

מארגני המסיבה הושיבו את הרב מפוניבז' זצ"ל ליד יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, שהיה שופט מפורסם במדינה. בנימוס רב התעניין הלה האם רבנו מבין את השפה האנגלית...

במהלך ביקורו של מרן הרב מפוניבז' זצ"ל בדרום אפריקה לטובת הישיבה, נזדמן לו פעם להשתתף במסיבה ציבורית, שם הושיבו אותו ליד יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, שהיה שופט מפורסם במדינה. בנימוס רב התעניין הלה האם רבנו מבין את השפה האנגלית, שרוב הנואמים

במסיבה השתמשו בה.

"יודע אני אנגלית רק באופן חלקי", השיב לו הרב בחיך. "לדבר באנגלית עוד לא למדתי, אך לשתוק באנגלית אני כבר יודע"... (מוסף שבת קודש, ויקרא תש"ס)

פניני הפרשה

"מרוב בכיות, ומפאת אפיסת הכוחות אחרי לימוד במשך יום שלם וכמה שעות לתוך הלילה, נרדמתי וישנתי על הקבר במשך אותו לילה. עם שחר קמתי משנתי ולא ידעתי היכן אני נמצא..."

הגר"ח קרייזווירט זצ"ל מספר מעשה מימי צעירותו הממחיש מהי יגיעת התורה

שְׁמֹן זֵית זָה פְּתִית לְמֵאוֹר (שמות כו כ)

אזכה להבין. וכך עשיתי: למדתי את התוספות עוד פעם ועוד פעם, מאה ואחת פעמים, ישבתי על כך יום שלם וגם כמה שעות לתוך הלילה, עד שגמרתי ללמוד מאה ואחת פעמים. ובכל זאת, עדיין לא הבנתי. וזאת, למרות שבכל פעם שחזרתי שוב, התבוננתי שנית ונסיתי להבין יותר.

"לא ידעתי מה לעשות, הלא למדתי את התוספות מאה ואחת פעמים, ועדיין לא הבנתי כוונתם. החלטתי ללכת לבית הקברות, להשתטח על קברו של הגר"א זצ"ל, ולבקש רחמים שאזכה להבין את התוספות. וכך עשיתי, הלכתי לקברו של הגר"א, בכיתי והתפללתי והתחננתי שאזכה להבין את דברי התוספות, ומרוב בכיות ומפאת אפיסת הכוחות אחרי לימוד במשך יום שלם וכמה שעות לתוך הלילה, נרדמתי וישנתי על הקבר במשך אותו לילה.

"עם שחר קמתי משנתי ולא ידעתי היכן אני נמצא, עד שתפסתי את עצמי שנרדמתי וישנתי ליד קברו של הגר"א. הרהרתי שוב בראשי בדברי התוספות, וביחד עם דבריהם הקדושים נכנס למוחי פשט ברור ונכון בהבנת דבריהם". סיים רבי חיים ואמר לאותו בחור בפשטנות אופיינית: "דאס איז יגיעה אין לערנען" – זוהי יגיעה בתורה. ללמוד מאה ואחת פעמים תוספות אחד, ואח"כ בכיות ובקשות להשי"ת שיזכה להבין... כך זכיתי להבין סוף סוף את דבריהם הקדושים של התוס'".

(אגעשמאקע ווארט, מתוך 'מתוק ומתוק האור')

כותב האור החיים הק': "שמן זית" רומז לתורה הק' – מה השמן מאיר לעולם, כך התורה; "זך" – שצריכים לעסוק בתורה לשמה; "כתית" – שצריכים לעסוק בתורה ולכתת גופם וכחם...".

ישיבת 'מרכז התורה' בשכונת תלפיות בירושלים היתה בנשיאות הגאון רבי חיים קרייזווירט זצ"ל גאב"ד אנטווערפן, וכל פעם שרבי חיים הגיע לארץ ישראל, היה מוסר שיעור בישיבה, כאשר אחד הבחורים היה ממונה מטעם הישיבה להביאו משדה התעופה בלוד הישר להיכל הישיבה.

אותו בחור ידע שבמשך שעת הנסיעה עם רבי חיים יוכל לדבר עמו בלימוד, ולכן כל פעם שהיה אמור לנסוע היה מכין את עצמו כמה ימים קודם לכן, לדעת את הסוגיא היטב כדי שיוכל לדבר בלימוד. פעם אחת שאל הבחור את רבי חיים קושיא בתוס' בסוגיא שלמדו אז בישיבה, באמרו שאינו מבין את דבריהם הקדושים של התוס'. רבי חיים שתק, ולאחר מכן אמר כי נהנה מאד מהקושיא, והיא באמת קושיה עצומה.

כשהגיע לישיבה ומסר את שיעורו, סיפר באמצע השיעור מה היה עמו בצעירותו כשלמד את דברי התוספות הללו, וכה אמר:

"הייתי אברך צעיר בעיר וילנא, ולמדתי את התוספות הזה, ולא הבנתי את דבריהם הקדושים. למדתי את התוספות עוד פעם ועוד פעם, ועדיין לא הבנתי את כוונתם, עד שהחלטתי ללמוד את התוספות מאה ואחת פעמים, ואז בודאי

באילו אופנים מותר לספר על עברו של בעל תשובה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

סיפורו הופך זאת לגנאי. ביביאורים ומוספים' מחדדים ומסבירים, כי בדברי החפץ חיים' כאן מתחדש יסוד חשוב, שאיסור לשון הרע אינו רק כשמחדש לשומעים עובדות שלא ידעו, אלא גם כשהעובדות ידועות אך הוא מפרש אותן לגנאי, או שעל ידי סיפורן הוא גורם שיתגנה, אסור.

עוד מביאים בזה ביביאורים ומוספים' כמה וכמה נידונים מעניינים ומצויים לעניין סיפור מעשיו הקודמים של בעל תשובה: בשו"ת שבת הקהתי כתב שאף שכוונתו להרבות בשבח והתגבר על יצרו ושב בתשובה, אסור, כיון שלמעשה מתמעט כבודו בעיני השומעים, וגם עלול להינזק מכך וכו', וכן כתב הגר"י טשזנר. אמנם הגר"מ סלומון כתב שבעלי תשובה בימינו שהיו תינוקות שנשבו, הרי הם במעלת המתנדבים והוא תואר של שבת, אשר מי יודע אם היה נולד במצבם היה מוצא את הכוחות והרצון להתנדב לה' כמותם.

ואם מזכיר מעשיו הראשונים בלשון שבח שאין בהם גנאי, וכגון שמספר כמה מעמד וגדולה היו לו ועזב הכל כדי להתקרב להקב"ה, יש שכתבו שמותר, וכן מובא בשם הגר"ש וולבה, שבזמננו שעל פי רוב כשמספרים על בעל תשובה הכוונה לשבח או עמד בנסינות ועזב אורח חייו, הדבר תלוי לפי כוונת המספר האם מתכוין לשבח, ולפי מי שמדבר עליו האם אכן משתבח בכך.

וכן מי שהוא בעל תשובה ואינו מתבייש בכך, ואף מפרסם זאת ומאוסר שהגיע לדרגה זו, דעת הגר"נ קרליץ שמותר לומר עליו שהוא בעל תשובה ואף להזכיר מעשיו הראשונים, וכן כתב בשו"ת שבת הקהתי וכו"כ הגר"י טשזנר, ובלבד שמספר זאת כדי להרבות בשבח. ובשו"ת לחפץ בחיים כתב שאם אינו מפרסם על עצמו שהוא בעל תשובה, אף שאינו מקפיד ואינו מתבייש בזה, כיון שהדבר עלול לגרום לו נזק [שלא יקבלו את ילדיו למוסדות לימוד וכדו'] מסתבר שאסור, ונשאר שם בצ"ע.

כפי שהזכרנו בימים הקודמים, ישנם כמה וכמה תנאים המגבילים את ההיתר לספר דבר לשון הרע שנאמר באפי תלתא. אחד מהם הוא, באופן שהשומעים הראשונים הם יראי שמים שזנהרים מדיבורי לשון הרע, וממילא אין הדבר עשוי להתגלות ואם כן אסור לספרו הלאה. והוא הדין אם רק אחד מהם ירא שמים, או שאחד מהם הוא מקרוביו או אוהביו של מי שנאמרה עליו הגנות. כמו כן, אם המספר הזהיר את השומעים שלא לספר, שוב לא שייך היתר זה. בנוסף, כותב החפץ חיים' שמסתבר שרק באותה עיר שבה נאמרו הדברים שייך ההיתר, אך לא בעיר אחרת, ואפילו אם השיירות מצויות. ביביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים, כי יש שכתבו שבזמננו עקב התפתחות אמצעי התקשורת הדבר לא תלוי במקום אלא בעיקר כלפי מי נאמרו, שישנם דברים המסעירים קבוצה מסוימת הקשורה לאותו אדם שעליו נאמר הגנאי, שכלפיהם יש לתלות שכשנאמרו הדברים באפי תלתא, הדבר יתפרסם ביניהם אף אם גרים במקומות מרוחקים, ואילו אצל אחרים שאינם מגלים עניין בסיפור זה, לא יתפרסם הדבר כלל, ולהם יהיה אסור לספר אף שנאמר באפי תלתא. תנאי נוסף בעניין 'אפי תלתא', עליו אנו למדים בסעיף ט', הוא שאין להוסיף אפילו תיבה אחת, או להטעים את הדברים וכדומה, וכגון לומר "שהמעשה שנשמע על שמעון, יפה נשמע עליו, וכיוצא בזה". שהרי מוסיף בגנותו מעבר למה שהיה עשוי להתגלות. בעניין זה מוסיף החפץ חיים' פרט חשוב הנוגע באופן כללי להלכות לשון הרע: ישנם דברי גנות, שלאמיתו של דבר אין בהם גנות על האדם המסופר. וכגון, שמספרים על דבר רע שאדם עשה בנעורו, או אולם הוא כבר שב בתשובה, וכעת אין שום גנאי עליו. או שמספרים על אבותיו, אך הוא אינו הולך בדרכיהם. דברים מסוג זה אסור לספר אפילו אם אינו מוסיף שום מילה ולא מטעים, ולא שייך בזה שום היתר של 'מפורסם' ו'באפי תלתא', כי על פי אמת אין בזה שום גנאי עכשיו, אך המספר, בעצם

המוסר היומי

באיזה מקום ראוי במיוחד לגדל זקן?

מתוך לימוד המוסר היומי בספרי החפץ חיים:

לכל שהמצוות שציוותה התורה שיצטיין בהם בן ישראל – חביבות עלינו, ואין אנחנו מתביישים בהן חלילה! ובגרמא (על פי פירוש רבי יהודה שירליאון, מבעלי התוספות), השתמשו בדבר זה כדוגמה לכל הלכה שאחרים מקלים בה: "משל למה הדבר דומה? לאחד שאומרים לו זקן מגודל, אמר להם, יהיה כנגד המשחיתים. כלומר, שמפני שיש המשחיתים אותו לגמרי, ועוברים על איסור הגילוח, לכן אני מראה בעצמי להיפך.

[תפארת אדם פתיחה, אות א]

אסור לגלח את שער הזקן בתער, שנאמר: וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פְּאֵת זָקְנְךָ, ותער הוא דבר המשחית. והמגלח בתער, עובר בחמשה לאוין, כי יש בזקן חמש 'פאות' (- צדדים), ועל כל פאה ופאה עובר בלאו. אבל במספרים, אפילו אם גוזז בהן את השער סמוך לבשר, לא אסרה התורה לגלח.

ועל פי הקבלה, אין לגלח את הזקן בשום צורה שהיא, כי בזה עוקר את צנורות הקדושה מלמעלה. וכיון שמניעת הגילוח היא מנהג טוב, אזי במקום שנהגו שלא לגלח כלל, אסור מן הדין לשנות ממנהג המקום.

ובמקום שיש הפורצים את גדר ההלכה ומגלחים בתער, ראוי במיוחד להקפיד שלא לגלח ואף לא לקצר את הזקן כלל, כדי להתחזק במצוה זו, וכדי להראות

כשהגיע הרב מפוניבז' לתחנה גילה כי הרכבת יצאה לדרכה. הוא התיישב על אחד הספסלים כדי לפוש קמעה מהדרך המהירה שעשה, והנה לא עובר זמן רב והגביר מגיע בריצה כשכולו מתנשף...

המעשה המופלא שהמחיש כי ממסירות לתורה ומצוות לא מפסידים כלום

במחשבתו מה אעשה האם אלך להתפלל בציבור ובכך לא אפגוש את אותו אדם ואפסיד את תרומתו? או אולי עדיף ענין זה של תלמוד תורה של רבים מתפילה בציבור? לא עברו רגעים מועטים וגמלה ההחלטה בליבו, הנני הולך להתפלל בציבור ובטוחני שממעשה מצוה לא אפסיד כלום!

פנה הרב לבית הכנסת התפלל בניחותא ולאחר התפילה הזדרז ומיהר לתחנת הרכבת כשהוא מקווה שאולי למרות הכל יצליח לפגוש... כשהגיע לתחנה גילה שהרכבת יצאה לדרכה בשעה היעודה, ורק מעט אנשים שהמתינו לרכבת הבאה שהו בתחנה. ישב הרב על אחד הספסלים כדי לפוש קמעה מהדרך המהירה שעשה... והנה לא עובר זמן רב ואותו גביר מגיע בריצה וכשכולו מתנשף ניגש הוא אל הרב לחץ את ידו ופתח בסדרת התנצלויות: ימחול לי רבנו... היה לי עיכוב בלתי צפוי... אוי ואבוי לי שראש הישיבה המתין לי זמן כה רב...

מיד מיהר הרב להרגיעו ואמר: בסיעתא דשמיא גם אני התעכבתי באורח בלתי צפוי! אך הגביר סירב לדברי הרב, ואמר שכיון שקבעתי לרב שאפגשנו בשעה פלונית והרב חיכה לי, הרי שהיה כאן פגם בכבוד התורה! ומיד הוציא מכיסו מעטפה ובה סכון הגון פי כמה ממה שתכנן לתת ונתן בידי של הרב. לאחר מכן כשסיפר הרב מפוניבז' את הסיפור לשומעי לקחו הוסיף ואמר: כמה לקח למדים אנו ממעשה זה!! הלא אם הייתי רץ בבוקר אל הנדיב בלי להתפלל, לאחר זמן שהייתי ממתין עד בוש, הייתי מתייאש והולך.. וכמובן שהייתי מפסיד את התרומה הנכבדה שתרם הנדיב ואילו עתה אדרבה בזכות שהתעכבתי לצורך מצוה לא הפסדתי מאומה ואדרבה הרווחתי כפל כפלים!!! ממסירות לקיום התורה והמצוות בשלמות! לא מפסידים כלום! רק מרויחים

ויקחו אליך שמן זית דך כתית למאור להעלות נר תמיד (שמות כו כ)

המעלה שיש בנר ואור, כותב המדרש שר שדולק, אפילו אלף נרות שידליקו ממנו, לא נחסר ממנו כלום! וכן האור הוא מציאות שאף אם יקחו ממנו להאיר מקומות אחרים, תמיד ישאר באורו!

וממשיך המדרש שלכך דימו את הנר והאור לתורה ומצוות - "כי נר מצוה ותורה אור" לומר: שהרבה פעמים שאדם חפץ בלבו לעשות מצוה... ויצר הרע שבתוכו אומר מה לך לעשות המצוה ולחסר את נכסך? עד שאתה נותן לאחרים תן לבניך!... ויצר הטוב אומר תן למצוה ראה מה כתוב בה "כי נר מצוה" מה הנר הזה כשהוא דולק אפילו אלף אלפים קרוינין נרות שעה וסבקינן נרות חלב מדליקין ממנו אורו במקומו....

כך כל מי שיתן לתורה ולמצוה אינו מחסר את נכסיו!!!!

סיפורים רבים רבים שזורים בדברי ימי האומה הישראלית על יסוד מוסד זה, שממסירות לקיום התורה והמצוות, לא מפסידים כלום!!! אבל נביא סיפור מופלא שהתרחש עם מרן הרב מפוניבז' זצ"ל.

מנהגו של הרב מפוניבז' היה לנסוע ברחבי העולם לאסוף כסף להחזקת מוסדותיו הגדולים בארץ ישראל. פעם אחת הוא קבע פגישה עם אחד הגבירים של העיר פרנקפורט, ואותו גביר עמד לנסוע לתקופה קצרה אל מחוץ לעיר, וכיון שרב חפצו לתת מממונו להרב מפוניבז', קבע איתו שמחר בבוקר בשעה שמונה בשעה שימתין לרכבת הוא ישמח לשוחח עם הרב בניחותא אם הוא יאות לבוא ולשוחח עמו, וכך אכן נקבע.

והנה שבע בבוקר פתח הרב את עיניו ומגלה שקם מאוחר מהמתוכנן! מעולם לא קרה לו כדבר הזה! כשזוכר בפגישה המתוכננת נפל לבו בקרבו, הרהור עלה